

EGYESÜLETÜNK ÖT ÉVE (2011–2016)

Titkos Sándorné

2011 -----

A 2011-es évet a megyei önkormányzat **Rákóczi emlékének** szentelte. Az évforduló alkalmából február 25-én részt vettünk az emlékünnepeken és segítettük a témában meghirdetett vetélkedők szervezését.

A Honismereti Szövetség kezdeményezésére 2009-től a Honismeret Napján megemlékezünk Bél Mátyásról, akinek tevékenységéhez kötődik a honismereti mozgalom. A megyei rendezvényeket 2011. március 23-án a II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtárban tartottuk. A bevezető műsort a Zrínyi Ilona Gimnázium diákjai adták (Macsuga György klarinéton játszott, Gönczöl Márk Rákóczi nótát énekelt). Dr. Tamás Edit, a sárospataki Rákóczi Vármúzeum történész igazgatójának előadásával folytatódott az ünnepség, majd a Rákóczi emlékévé megyei rendezvényeiről beszélt dr. Kovács János megyei főjegyző. A honismereti mozgalom 50. évfordulója alkalmából dr. Kovács János és Hadobás Pál egyesületi elnök jubileumi emléklapokat és megyekönyvet adott át 32 tagunknak.

Ekkor mutatta be a **Szülőföldünk** megyei honismereti periodika 35. számát, a „Felvidéki honismereti ki kicsodát” Dr. Rémiás Tibor, a kiadvány főszerkesztője, a Herman Ottó Múzeum történeti osztályának vezetője és Marozsán Zsolt, a Herman Ottó Múzeum történésze. A felvidéki helytörténeti kutatások helyzetéről Kolivosko István, a kassai megyei könyvtár igazgatóhelyettese beszélt. Hadobás Pál, az Egyesület elnöke, az Edelényi Művelődési Központ igazgatója kiállításon mutatta be a megyei honismereti mozgalom történetét.

Július elején részt vettünk a Honismereti Akadémián Nagykőrösön. Javaslatunk alapján Bél Mátyás díjat kapott Dr. Ágoston István egyháztörténész, református lelkész, honismereti kutató, B-A-Z megye honismereti mozgalmának egyik legjelentősebb személyisége, aki az ónodi Lorántffy Zsuzsanna Honismereti Kör alapítója, elismert vezetője volt.

Az Országos Ifjúsági Akadémián, amit az őszi szünetben rendeztek meg Szekszárdon, a Zrínyi Ilona és a Földes Ferenc Gimnázium tanulói képviselték megyénket.

December 5-én ünnepélyes keretek között díjaztuk a **42. Istvánffy Gyula Honismereti Gyűjtőpályázatra** beérkezett pályázatok legjobbjait. A rendezvényre a MAB székházban került sor, ahol Békési Gábor irodalomtörténész értékelte a dolgozatokat. A díjakat Dr. Pusztai Tamás megyei múzeum-

igazgató, Dr. Rémiás Tibor alelnök és Hadobás Pál elnök adta át. A díjak, jutalmak adományozói a megyei múzeum, a B-A-Z Megyei Honismereti Egyesület és a Pfliegler József Ferenc Alapítvány voltak..

Október 20-án részt vettünk a TIT megalakulásának 100. évfordulója alkalmából rendezett ünnepségen, ahol Bugát Pálról, a Tudományos Ismeretterjesztő Társaság alapítójáról tartott előadást Titkos Sándorné.

Külön figyelemmel kísértük megyénk legfiatalabb honismereti egyesületének, az encsi székhelyű Abaúji Honismereti–Helytörténeti Egyesületnek a tevékenységét, valamint az ónodi Lorántffy Zsuzsanna Honismereti Kör és az ózdi Lajos Árpád Honismereti Egyesület munkáját. Hatékony együttműködést tartottunk fenn a megyei közművelődési intézményekkel, múzeumokkal és könyvtárakkal, akiktől sok segítséget kaptunk a honismereti mozgalom céljainak megvalósítása érdekében.

Az egyesület elnöksége pályázatok segítségével igyekezett biztosítani a rendezvények és a működés anyagi feltételeit. Gyakran vettünk részt helyi honismereti kiadványok bemutatóján, helytörténeti kiállítások megnyitásán és egyéb programokon Edelényben, Felsőzsolcán, Encsen, Ózdon. Az egyesület vezetői közül többen, Dr. Rémiás Tibor, Dr. Tamás Edit, Hadobás Pál, Marozsán Zsolt, Laki Lukács László, Koleszár Krisztián publikációkkal, könyvvel, kiadvánnyal, előadásokkal bővítették a helytörténeti ismereteket.

2012 -----

A Honismeret napi megyei rendezvényt Egyesületünk 2012. március 22-én tartotta a Zrínyi Ilona Gimnáziumban, ahol egy kiváló lokálpatrióta és történelem-francia szakos tanárra, Ádám Katalin tanárnőre emlékeztünk, aki az 1960-as évektől lelkes szervezője volt az iskolai honismereti szakkörnek. Ezen a napon megidéztük azokat az elődeinket, akik sokat tettek azért, hogy hagyományaink megmaradjanak utódaink számára is.

Egyesületünk aktívan részt vesz a Honismereti Szövetség munkájában. Az országos elnökségnek három tagja van megyénkbeli: Dr. Rémiás Tibor alelnök, Titkos Sándorné és dr. Székelyné Forintos Judit. A Honismereti Akadémiákon rendszeresen 10-12 fővel képviseltük megyénket, így az Egerben tartott rendezvényen is részt vettünk. Javaslatunk alapján kiemelkedő honismereti munkájukért Emléklapot kapott az ózdi Lajos Árpád Honismereti

Egyesület; Evva Margit, az Abaúji Honismereti-Helytörténeti Egyesület elnöke; dr. Szabó Istvánné, a Földes Ferenc Gimnázium tanára és Burdigáné Csoma Mária, egyesületünk honlapjának szerkesztője.

A szegedi Ifjúsági Honismereti Akadémián megyénket két zrínyis diák: Feke Soma és Varga Attila képviselte. A téma: Életutak – példamutató egyéni sorsok környezetben (szülő- és lakóhelyemen). A résztvevő diákok korreferátumokat mutattak be. A miskolci diákok előadása Nikolaeva Marija, Miskolcon élő bolgár doktornőről szólt.

Egyesületünk alapszabályának megfelelően ápolja a térség helytörténeti kutatásokkal foglalkozó történészeinek emlékét. Miskolc legjelentősebb XX. századi humán tudós-kutatója **Marjalaki Kiss Lajos** 125 évvel ezelőtt, 1887. december 18-án született. Több mint 20 éve szervezzük a róla elnevezett megyei helytörténeti vetélkedőket a miskolci Zrínyi Ilona Gimnáziummal közösen, megyénk és Miskolc város legtehetségesebb általános- és középiskolás diákjai számára. A tanulók ebben az évben az Árpád-házi királyok koráról vetélkedtek. Mind az írásbeli, mind a szóbeli feladatok változatosak voltak. A jó hangulatú nemes versengés során kiderült, hogy mennyi mindent tudnak a diákok a magyar történelemnek erről a mozgalmas korszakáról. A zsűri elnöke Titkos Sándorné, tagjai Lencsés Ágnes és Hencz Andrea voltak, a játékvezető Bodnár Dávid tanár úr volt.

Marjalaki Kiss Lajos verseny

A verseny eredménye:

1. helyezett: 22. sz. Rónai Ferenc Tagiskola, Miskolc (felkészítő tanár: Gaál Hajnalka)
2. helyezett: Bársony János Általános Iskola, Miskolc
3. helyezett: Zrínyi Ilona Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, Encs
4. helyezett: Szent Miklós Görögkatolikus Általános Iskola, Edelény
5. helyezett: Kalász László ÁMK, Múcsony

6. helyezett: Bársony - Hunyadi Általános Iskola, Miskolc

November 29-én ünnepelte az **ózdi Lajos Árpád Honismereti Kör** alapításának **50. évfordulóját**. A jubileumi emlékülésen az elnökség is képviseltette magát, ez alkalommal koszorút helyeztünk el Nagy Károly korábbi elnökünk sírján.

Marjalaki Kiss Lajosra, Miskolc jeles kutatójára emlékeztünk **születésének 125. évfordulójának alkalmából** 2012. december 18-án. A koszorúzás után a Herman Ottó Múzeum Kiállítási Épületének előadótermében emlékülést tartottunk. Elek Józsefné Farkas Emőke, a Zrínyi Ilona Gimnázium humán munkaközösségének vezetője arról beszélt, hogyan ápoljuk Marjalaki Kiss Lajos emlékét. Dr. Horváth Béla, Miskolc korábbi főépítész, aki személyesen ismerte Marjalaki Kiss Lajost, beszélt arról, hogyan találkoztak az 1930-as évek végén az Avasi templom átadásakor és hogyan dolgoztak együtt a kiváló helytörténésszel. Méltatta Marjalaki Kiss Lajos egyéniségét, példamutató kutató munkáját, munkamódszerét, alaposságát, sokoldalúságát.

2013 -----

Április 9-én a Honismeret Napja alkalmából a II. Rákóczi Ferenc Megyei Városi Könyvtárban közgyűlést tartottunk. Egyesületünk elnökségének tagja, Dr. Fazekas Csaba egyetemi docens, a Miskolci Egyetem történésze nagyszerű előadást tartott Palóczy Lászlóról, aki Miskolc város képviselője és az országgyűlés korelnöke volt 1848-49-ben. Dr. Székelyné Forintos Judit és Dr. Bodnár Mónika kiállítást rendezett a II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtárban az elmúlt évek Istvánffy Gyula honismereti gyűjtőpályázati felhívásokra beérkezett pályamunkákból.

A tisztújító közgyűlés **új vezetőséget** választott: Titkos Sándorné elnök, Dr. Bodnár Mónika és dr. Székelyné Forintos Judit titkárok, Fazekas Csaba, Hadobás Pál, Nagy László, Somorjai Lehel, Csorba Csaba, Csirmazné Cservenyák Ilona, Döbör Istvánné, Mátyus Balázné elnökségi tagok lettek. Az országos küldött: Tóth Tamás, az ellenőrző bizottság: Bózsvári József vezetésével Elek Józsefné Farkas Emőke és Nagyné Szabó Mária.

2013. június 8-án, az Encsen megrendezett **Abaúj – Rákóczi konferencián** Egyesületünk tagjai közül előadást tartott Dr. Bodnár Mónika, Dr. Csorba Csaba, Fehér József és Dr. Gyulai Éva. Az előadások a konferenciakötetben nyomtatásban is megjelentek. A kötetben szülőföldükhöz ragaszkodó emberek írásait olvashatjuk, akik „*komoly szakmai tudással és őszinte elhivatottsággal keresik-kutatják helytörténetüket, szervezik rendezvényeiket, építik a hidakat a kor embere és a múlt neves személyiségei, történelmi eszményei között. Teszik ezt azért, mert*

tudják, hogy jövőnket építeni csak a múlt ismerete és tisztelete által lehet.” (Dr. Ódor Ferenc: Köszöntő).

A Honismereti Akadémia Székesfehérvárott került megrendezésre, ahová megyénk képviselőiben 7 fő utazott el.

November 13-án a Zrínyi Ilona Gimnáziumban a történelem munkaközösség szervezésében lezajlott a Marjalaki Kiss Lajos megyei helytörténeti vetélkedő megyénk általános iskolás tanulói számára. Nagyon sokan érdeklődtek a meghirdetett vetélkedő iránt, hisz a téma, Mátyás király és kora, népszerű a diákok körében. Háromfős csapatok indultak a két fordulóból álló versenyen. Az első forduló egy írásbeli feladatsor volt. A tanulók alaposan felkészültek a versenyre, ezért szoros eredmény született. A legjobb hat csapat a szóbelin mérhette össze tudását. A versenyt Luterán Szilvia tanárnő és a 11. d osztály történelem tagozatosai bonyolították le. A szóbeli fordulót Bodnár Dávid tanár úr irányította.

A következő eredmények születtek:

1. helyezett: Bársony János Általános Iskola csapata (Felkészítő tanár: Tóth Zsuzsanna)
2. helyezett: Avastetői Széchenyi István Általános Iskola (Felkészítő tanár: Hollóné Pápai Beáta)
3. helyezett: Pollack Mihály Általános Iskola Kazincbarcika (Felkészítő tanár: Panyiczki Péterné)

Iskola és honismeret konferencia

Novemberben emlékeztünk **Istvánffy Gyula** néprajzkutatóra, a kiváló tudós tanárra, **születésének 150. évfordulója** alkalmából. Több iskolában tartottunk előadást munkásságáról, megkoszorúztuk sír-emlékét. Az **Iskola és honismeret regionális kon-**

ferenciát az ő emlékére szerveztük. Nagy érdeklődés mellett zajlott le a konferencia. A programot a Herman Ottó Múzeum újonnan átadott Pannon-tenger múzeumi termeiben bonyolítottuk le november 24-én. Ez volt az előadóteremben az első rendezvény. A szakmai tanácskozás és a konzultációk során bepillantást nyerhettek a résztvevők a múzeum életébe és megtekinthették a múzeum kiállításait. A résztvevőket köszöntötte Kiss Gábor, Miskolc Megyei Jogú Város alpolgármestere, Dr. Pusztai Tamás, a Herman Ottó Múzeum igazgatója és Debreczeni-Droppán Béla, a Honismereti Szövetség elnöke. Kiemelkedő honismereti-helytörténeti munkájáért ez alkalommal emléklapot kapott Elek Józsefné, a Zrínyi Ilona Gimnázium nyugalmazott tanára.

A Miskolci Egyetem oktatói, a Herman Ottó Múzeum történészei, szakemberei a honismeret, helytörténet tanításának legújabb módszertani kérdéseiről tartottak előadásokat. Itt mutatta be Dr. Böszéné Szatmári Nagy Anikó, veszprémi pedagógiai szakértő az eddig elkészült legjobb honismereti tankönyveket. A szakmai konferencia nyitányként Bordás Anasztázia, a Zrínyi Ilona Gimnázium drámatagozatos tanulója énekelte el a Palóc Himnuszt, majd Titkos Sándorné, Egyesületünk elnöke Istvánffy Gyulára, a neves etnográfusra emlékezett születésének 150. évfordulója alkalmából. A nyitó előadást Dr. Gyulai Éva, a Miskolci Egyetem intézetvezetője tartotta a helytörténet tanításának lehetőségeiről a pácini kastély új állandó kiállításának példáján. Papp Zsolt, a Diósgyőri Gimnázium igazgatóhelyettese a Miskolc város Helytörténeti Oktatási Konceptióját ismertette. A konferencia második részében Dr. Tóth Arnold, a múzeum igazgatóhelyettese beszélt a múzeumok szerepéről a helytörténet-honismeret tanításában. Ezután helytörténeti bemutató órát láthattak a jelenlévők. Kunos Nóra, a Zrínyi Ilona Gimnázium tanára film segítségével, 1000 év körülöttünk címmel mutatta be, milyen lelkesen vesznek részt a diákok a legújabb technika alkalmazásával lebonyolított helytörténeti-honismereti órán, amelyen szülőhelyük nevezetességeiről adnak számot. Tóth Erika, a bükkábrányi Arany János Általános Iskola tanára nagy sikerű előadásával illusztrálta a helytörténet tanítás módszertani lehetőségeit. Komplexitásában ismertette a honismeret általános iskolai tanításának módjait, melyet eredménnyel alkalmaznak iskolájukban. Dr. Kecskés Judit, a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Karának dékán helyettese és Kollár Krisztián, a Miskolci Egyetem tanára honismereti tankönyvet készített nem magyar tanulók számára, amit bemutattak a konferencia résztvevőinek. Szolyák Péter muzeológus segítségével az érdeklődők megismerhették a Herman Ottó Múzeum új, kiállítását. Dr. Bodnár Mónika etnográfus, egyesületi titkár kérte a megjelenteket, az egyesület tagjait, hogy ösztönözzék a környezetükben

előket arra, gyűjtsék a helytörténeti emlékeket, vegyenek részt az Istvánffy Gyula megyei honismereti pályázaton, amelyen kiemelt témakör: Hogyan élnek családjában az I. és II. világháború emlékei, katonatörténetek, katonai naplók felkutatása. A konferencia alkalmával kamara kiállítást tekinthettek meg résztvevők a térségünkhöz kapcsolódó regionális honismereti és helytörténeti tankönyvekből és munkafüzetekből. A kiállítást a II. Rákóczi Ferenc könyvtár anyagából állította össze dr. Székelyné Forintos Judit és Bede Katalin.

Az Országos Honismereti Szövetség Ifjúsági Albizottságába megyénk képviselőjében Elek Patrícia Zitát, a Miskolci Egyetem hallgatóját delegáltuk.

2014 -----

Egyesületünk vezetősége az alapszabálynak megfelelően negyedévente ülésezett (január, március, szeptember, november). 2014. március 26-án közgyűlést tartottunk, melyen megemlékezünk a Honismeret Napjáról és az I. világháború kitörésének 100. évfordulójáról. Titkos Sándorné röviden ismertette Bél Mátyás életútját, kiemelte, hogy miért tartjuk őt a honismereti munka úttörőjének. Szopkó Róbert, a Herman Ottó Gimnázium tanára *A Monarchia nagy hadszínterei az I. világháborúban* címmel tartott előadást. A háború eseményeit részletesen elemezte térképes bemutatóval illusztrálva. Bordás Anasztázia, a Zrínyi Ilona Gimnázium tanulója Kodály népdalfeldolgozásokat énekelt.

Március folyamán megyénk honismereti körei is megszervezték településükön a Honismeret Napját, amelyen Bél Mátyásra és a kiemelkedő megyei személyiségekre emlékeztek.

Márciusban részt vettünk a Szegeden megtartott *Anyanyelv és hagyomány* c. honismereti konferencián.

Nagyon hasznos továbbképzés az egyesület vezetői és tagsága számára a Honismereti Akadémia, amely ebben az évben Kecskeméten került megrendezésre. Megyénk képviselőjében 7 fővel vettünk rajta részt. Nagy örömünkre Evva Margit Honismereti munkáért Emlékérmeket, Horváth Csabáné és Kocsik László Csaba Emlékklapot kapott.

Egyesületünkben 4 fő vett részt a XV. Országos Honismereti Kiadványszerkesztői Konferencián Szombathelyen. Rémiás Tibor nagyszerű előadást tartott Lázár Gyula galíciai hadifogoly naplójáról *Jó katonának lenni könnyű, nem kell egyéb hozzá, mint bátor szív* címmel.

A XVIII. Ifjúsági Honismereti Akadémiára, Aszódra delegáltunk 3 diákot és egy kísérő tanárt: a megyei Marjalaki Kiss Lajos történelemversenyen

első helyezést elért Bársony János Általános Iskola csapatát.

Kezdeményeztük megyénk területén a honvédsírok regisztrálását, rendbetételét.

Az **Istvánffy Gyula Honismereti Gyűjtőpályázat** 43. alkalommal hirdettük meg. A pályázatokat 2014. november 6-án értékelte és rangsorolta a Herman Ottó Múzeum történészekből, muzeológusokból álló szakbizottsága Dr. Bodnár Mónika vezetésével. Felhívásunkra 26 felnőtt, 11 ifjúsági pályázat érkezett. Felnőtt kategóriában 1298 oldal, Ifjúsági kategóriában 452 oldal, összesen: 1750 oldal.

Ebben a pályázati ciklusban az I. világháború kitörése centenáriumának emlékére kiemelt témakör volt az I. és II. világháború, s ezzel összefüggésben katonai történetek gyűjtésére, katonai naplók felkutatására ösztönöztük a pályázókat. A Honismereti Gyűjtőpályázat díjkiosztó ünnepségét a terveknek megfelelően 2014. november 27-én tartottuk a Pannon-tenger Múzeum konferenciatermében, amelyet megtöltöttek a pályázatokat beküldők és az érdeklődők. A résztvevőket köszöntötte és a díjakat átadta Dr. Pusztai Tamás múzeumigazgató és Titkos Sándorné honismereti egyesületi elnök. Rendezvényünket részvételével megtisztelte Zs. Papp Ferenc, a Kulturális és Idegenforgalmi Osztály osztályvezetője is. A pályázatokat Dr. Bodnár Mónika muzeológus, néprajzkutató értékelte. A pályázók között 81 000 Ft összegű díjakat és 120 000 Ft értékű könyvjutalmat osztottunk ki a B-A-Z Megyei Levéltár, a Herman Ottó Múzeum és a Miskolc Megyei Jogú Város Mecénás Alap támogatásával. A program elején levetítettük az 5 perces összefoglalót a galíciai sírokról, amelyeket Tóth Erika készített, majd *Magyar katonasírok nyomában Galiciában* címmel Dr. Rémiás Tibor tartott előadást. Az I. és II. világháborús témájú dolgozatokból részleteket olvastak fel a Zrínyi Ilona Gimnázium tanulói.

Herman Ottó halálának 100. évfordulója alkalmából aktívan részt vettünk a városi rendezvényeken. *Herman Ottó élete és munkássága* címmel ismeretterjesztő előadásokat tartottunk miskolci középiskolákban. 2014 őszén a Zrínyi Ilona Gimnáziummal közösen meghirdettük a **Herman Ottó és kora** című vetélkedőt a megye és a Felvidék magyar középiskolái számára. A vetélkedő kétfordulós volt, internetes elődöntővel kezdődött, 20 csapat jelentkezett. November második felében a szóbeli döntőre került sor, külön az általános iskolások és a középiskolások számára. Az érdekes feladatokat a Zrínyi Ilona Gimnázium történelemtanárai állították össze Hencz Andrea tanárnő vezetésével. Hat feladattal kellett megbirkózni a csapatoknak, amelyekben bebizonyították, hogy Herman Ottó életét,

tudományos és közéleti tevékenységét is jól megismerték. Legnehezebb a vaktérkép kitöltése volt, ahol követniük kellett Herman Ottó utazásait. A diákok számára legérdekesebbnek az a feladat bizonyult, amelyben idegenvezetőként mutatták be a lillafüredi Pele-házat, Herman Ottó kedvenc tartózkodási helyét. A középiskolások közül a legjobbak a Fáy András Görögkatolikus Szakközépiskola tanulói (felkészítő tanár: Tóthné Szarka Beáta), a Miskolci Herman Ottó Gimnázium csapatai (felkészítő tanár Szopkó Róbert és Vály György), a Miskolci Fazola Henrik Szakképző Iskola tanulói (felkészítő tanár Fürjézné Borbély Judit), és a kazincbarcikai Irinyi János Református Szakközépiskola és Kollégium diákjai voltak (felkészítő tanár: Lőrinczné Rási Enikő). Az általános iskolások közül a legjobbak a következők voltak: Szilágyi Dezső Általános Iskola (felkészítő tanár: Czankné Szűcs Ágnes), a Bársony-Hunyadi Általános Iskola (felkészítő tanár: Varga Ágnes), a Homroldi Görögkatolikus Általános Iskola (felkészítő tanár: Zsíros Zoltán) és a Magyar Tannyelvű Alapiskola és Gimnázium Szepsi (felkészítő tanár: Zborai Beáta) tanulói voltak.

Herman Ottó vetélkedő

A veszprémi Hon- és népismeret óvodától az egyetemig – Pedagógus hallgatók szakmai-módszertani felkészítése c. országos szakmai továbbképzésen megyénkbeli 5 fő vett részt. Tóth Erika előadást tartott bükkábrányi tapasztalatairól.

Magyar hősök nyomában az I. világháború centenáriuma címmel Rémiás Tibor emléktúrát szervezett. Első alkalommal vehettünk részt egy olyan tanulmányúton, mely az egykori keleti fronton elesett magyar hősök sírhelyeinek felkeresését tűzte ki úti célként. 2014. november 7–9. között felkerestük többek között Smerekowiec, Pustki, Gorlice, Gromnik, Szczepanowska, Radlowskie, Wal-Ruda, Limanowa magyar temetőit. Jártunk a Gorlicei Áttörés Múzeumában, megnéztük a Przemysl Régió Múzeumának I. világháborús kiállítását, majd a városi köztemető magyar

halottjainak parcelláit. Ellátogattunk a Przemysl erőrendszer Borek részébe. A koszorúzások után korabeli írások valamint Gyóni Géza verseinek segítségével felidéztek a Monarchia legfontosabb erődjének ostromát. Valamennyi emlékhelyen elénekeltük nemzeti himnuszunkat. A koszorúk mellett mécseseket gyűjtöttünk és nemzeti színű szalagokat kötöttünk a fejfákra. A megemlékezők között többen szerették volna látni annak a csatának a színhelyét, ahol valamelyik családtagjuk elesett. Az erőd falai között járva és a tárgyakat szemlélve hiteles képet kaphattunk azokról a körülményekről, ahol egykori honfitársaink a frontvonalon a mindennapokat élték. A felkeresett sírkertek virágosak, gondozottak voltak, s ezek az élő emlékezet bizonyítékai. Szép és tartalmas utazás volt, megható pillanatokkal! Tóth Erika egyesületi tagunk sok-sok fényképpel, videó összeállítással dokumentálta utunkat.

Galiciában (2014)

Egyesületünk rendszeres látogatója a Nyilas Misi Ház Civil Fórum rendezvényeinek és a Szikra Alapítvány által szervezett tájékoztató-oktató programoknak. Jó kapcsolatokat ápolunk a megyei, települési honismereti szervezetekkel. A Jászkeséri Honismereti Egyesület megalakulásának 45. évfordulóján Dr. Rémiás Tibor és Tóth Tamás köszöntötte az ünneplőket.

2015 -----

Részt vettünk több országos és megyei honismereti rendezvényen. Dr. Bodnár Mónika előadásokat tartott az encsi rendezvényeken, a Miskolci Galériában, a Teleki Kollégiumban, Nemesradnóton, Pósa Lajos szülőfalujában, Tornabarakonyon a Barakonyi Értéktár rendezvényén. Perkupán Laki Lukács László: Hit, remény, szeretet című, Perkupáról és Varbócról írott könyvét mutatta be. Júniusban a felvidéki Tornaújfaluban találkoztunk a tenkei (Bihar m.

Románia) Honismereti és Művelődési Egyesület tagjaival.

Egyesületünk vezetősége negyedévente ülésezett (február 13, március 30, október 5, december 16). 2015. március 30-án közgyűlést tartottunk, melyen a **Honismeret Napja** alkalmából megemlékeztünk Bél Mátyásról és Dr. Csorba Csaba történész előadását hallhattuk.

Honismeret Napja (2015)

Társ szervezőként részt vettünk a Gömörország periodika miskolci lapszáma bemutatójának megszervezésében (július 23-én a Feledy-házban és szeptember 30-án a Városháza Dísztermében).

Kezdeményeztük megyénk területén a málenkij robotra elhurcoltakról való megemlékezést.

Továbbfejlesztettük az önkéntes program egyesületi regisztrációját.

A Honismereti Szövetség munkájában az egyesületünk folyamatosan közreműködik. Küldöttünk Tóth Tamás, rendszeresen részt vesz az országos küldöttgyűléseken. Öt egyesületi tagunk ment el a III. Országos Határmenti és Határokon Átívelő Konferenciára, Szegedre. A Honismereti Akadémiát ebben az évben Szekszárdon rendeztek meg. Megyénk képviselőjében 9 fővel vettünk részt. Az Egerben megrendezett *Hon- és népismeret óvodától az egyetemig – Pedagógus hallgatók szakmai-módszertani felkészítése* c. országos szakmai továbbképzésen egyesületünkben 2 új tagunk vett részt.

A Honismereti Szövetség megyénket kérte fel a **XX. Ifjúsági Honismereti Akadémia** megrendezésére. Erre Mezőkövesden került sor október 24-27. között. Témája: *Iskolatörténet, kiemelkedő tanáregyeníiségek*. Nagy volt az érdeklődés a rendezvény iránt, 81 fő volt az összlétszám. 28 fő a határon túlról, Aradról, Temesvárról, Kolozsvárról, Nagyváradról, Szerbiából Horgosról és Kárpátaljáról érkezett. Elnökségi tagunk, Csirmazné Cservenyák Ilona a négynapos rendezvény helyi főszervezője, lebonyolítója volt. Neki köszönhetjük, hogy a

mezőkövesdi ifjúsági akadémia nagyon jól sikerült, rengeteget dolgozott megszervezésével. A programsorozat megnyitójára 2015. október 24-én, a Városi Galéria Dísztermében került sor. Závogyán Magdolna, kultúráért felelős helyettes államtitkár méltatta a rendezvényt, az Akadémia jelentőségét. Ezt követően dr. Fekete Zoltán, Mezőkövesd város polgármestere mondott beszédet, majd Debreczeni-Droppán Béla megnyitotta az akadémiát, kitüntetésekkel adta át. Az Edelényben élő Laki-Lukács László, a Bódva-völgye elkötelezett kutatója Bél Mátyás-díjat vehetett át. Dicséret oklevelet kapott Kovácsné Szepelfeld Erzsébet (Földes Ferenc Gimnázium), Tóth Erika (Arany János Általános Iskola, Bükkábrány) és Fazekas Erzsébet (Lórántffy Zsuzsanna Honismereti Egyesület, Ónod). A konferencián előadásokat is hallhattak a résztvevők: (Dr. Bodnár Mónika: *Az iskolatörténeti kutatások jelentősége*, Csejoszki Mihály: *Tanulás és továbbtanulás lehetőségei a tanyasi, falusi iskolákban a 20. század elején*, Balogh Mihály: *Az iskolatörténeti kutatások forrásai az OPKM-ben*, Titkos Sándorné: *Kiemelkedő pedagógus életutak – tudós tanárok: Istvánffy Gyula*). A következő napon kezdődtek és a továbbiakban az akadémia zárásáig folytatódtak a diákok előadásai. 30 korreferátum hangzott el a rendezvény ideje alatt, 47 tanuló részvételével. Esti programunk matyó táncosok előadása volt; egy matyó lakodalmat elevenítettek meg, énekkel, tánccal, csodálatos népviseletben. Mi is beöltözhettünk matyó ruhákba, és kedvet kaptunk egy kis táncra. Táncbíró Molnár János volt, aki lelkesedését mindnyájunknak át tudta adni, vezetésével megtapasztaltuk, hogy együtt táncolni milyen öröm. Táncbíróként a Szent László Gimnázium fizika-biológia szakos tanára, akinek a néptánc a szenvedélye. A következő napon meglátogattuk a közelben lévő iskolatörténeti kiállítást, ahol Répászky Zoltán, ennek a gyűjteménynek a megálmodója és létrehozója előadást tartott és bemutatta a gyűjteményt. Az egyik napon a délelőtti diák-előadások után autóbusszal tanulmányútra indultunk a következő útvonalon: Szomolya – Bogács – Tard – Bükkábrány. Szomolyán a település jegyzője, Kövecses Zsolt fogadott bennünket. Meglátogattuk a helyi népművészeti csoportot, ahol a szomolyai recét készítették. Ezután a barlanglakásokat néztük meg, láthattuk, hogyan próbálták kényelmessé, kemencével fűthetővé tenni a lakók. Bogácsra a Hagyományőrző Házban a település két babakészítőjének munkáit tekintettük meg, amely bemutatta a népi élet jelentősebb momentumait. Tardon a híres kontyos tájházat néztük meg. A tájház megtekintése után a helyi hagyományőrző csoport asszonykórusa fogadott minket népviseletben, jókedvű énekléssel. Ez a jó hangulat

minket is magával ragadott. Bükkábrányon, az Arany János Általános Iskolában a község polgármestere, Szalai Szabolcs és Derekasné Orosz Andrea igazgatónő fogadott nagy szeretettel bennünket. Bemutatták településüket és a gyönyörűen felújított, kibővített iskolát. Hazaérkezve még néhány iskolatörténeti előadás várt ránk a fiatalok előadásában, majd egy rövidfilmet néztünk meg a Szent László Gimnázium történetéről *Kőbe zárt angyalok* címmel. Mezőkövesd város önkormányzata, civil szervezetei szeretettel fogadták és támogatták az Ifjúsági Honismereti Akadémia résztvevőit. Nagyon köszönjük a következő önkormányzatok, cégek és magánszemélyek segítségét, támogatását: Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Önkormányzata, Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata, Bogács Község

Önkormányzata, Bükkábrány Község Önkormányzata, Tard Község Önkormányzata, Szomolya Község Önkormányzata, Bayer Róbert Középiskolai Kollégium, Szent László Gimnázium, Széchenyi István Szakképző Iskola, Mezőkövesdi Média Nonprofit Kft, Agrár-Coop KFT Húsüzeme, Bakai Kft, Grafit Reklám Dekor Kft, Közalkalmazottak és Köztisztviselők Nyugdíjas Klubja, Magyar Máltai Szeretetszolgálat Mezőkövesdi Önkéntes csoportja, Matyó Nagymamaklub Egyesület, Matyó Népművészeti Egyesület, Matyófüldi Alkotók és Művészetpártolók Egyesülete, Mezőkövesd Közkinccsár Nonprofit Kft, valamint Bollók Mátyásné, Hajnerné Tóth Ágnes, Istókné Pap Katalin és Josef, Koncz Józsefné, Mezei Józsefné, Molnár János, Pető László és Seszták Sándor.

Az Ifjúsági Honismereti Akadémia résztvevői

Novemberben megszerveztük a Zrínyi Gimnáziummal a Marjalaki Kiss Lajos helytörténeti vetélkedőt az I. világháborúval kapcsolatosan. Sajnos a vártnál kevesebben jelentkeztek. Első helyezett a Sajószentpéteri Kossuth Lajos Általános Iskola Móra Ferenc Tagiskola csapata volt. Felkészítő tanáruk Román Péterné.

Meghirdettük a 44. (2015/16. évi) Istvánffy Gyula Honismereti Gyűjtőpályázatot. Kiemelt témakörként a *20. századi sorstragédiákat* (háborúk, málenkij robot és más munkatáborok, kitelepítések, megtorlások) jelöltük meg.

Fontosabb rendezvényeinkről a helyi média rendszeresen tudósított.

2016 -----

2016. március 3-án közgyűlést tartottunk a II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtárban, ahol Dr. Nagy László elnökségi tag előterjesztésében elfogadtuk az **Alapszabály** törvényi előírásoknak megfelelő módosítását, melyet a Miskolci Törvényszék 2016. július 27-én nyilvántartásba vett. Ugyancsak a közgyűlésen értékeltük Egyesületünk 2015. évi munkáját és megvitattuk a 2016-os terveket. Tisztelettel emlékeztünk Dr. Dobrossy István történészre, a megyei levéltár nyugalmazott igazgatójára, aki 2015. május 26-án elhunyt. A Zrínyi Ilona Gim-

názium tanulója, Sasvári Delfin a *Ha folyóvíz volnék* című népdalt énekelte el. Ez után Dr. Gyulai Éva történész, egyetemi docens előadását hallgattuk meg *Borsod vármegye főorvosai (1750–1840): Trangus Illés, Domby Sámuel, Benkő Sámuel, Szathmári (Paksi) József* címmel.

Honismereti kiadványok könyvbemutatóját 3 alkalommal tartottunk az év során. Április 14-én a barkósági kiállításához kapcsolódva Alabán Péter bemutatta az általa szerkesztett *Studia Barakonum* 3 kötetét, majd megismerhettük Bánfalvi László *Évszázadok a Bükki Hegyháton* című helytörténeti könyvét. Június 6-án a II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtárban a Magyar Nyelv Múzeuma *Múzsák kertje* című könyvsorozatát mutatta be Nyiri Péter, a Magyar Nyelv Múzeumának igazgatója. Június 9-én a Herman Ottó Múzeumban három honismereti könyv bemutatására került sor: Pósa Lajos kötetek, bemutatta Homoly Erzsébet; Király Lajos erdőmérnök életútja, Bemutatta Dr. Király Béla; Petruskó Norbert: Zenekar a tize(negye)diken, bemutatta: Darázs Richárd.

Akikre büszkék vagyunk – Vass Tibor

Egyesületünk ebben az évben ünnepelte egyesületi alakulásának 20. évfordulóját. Ebből az alkalomból április 18-án került sor a II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár előadótermében az **Akikre büszkék vagyunk** címmel megrendezett ünnepi programunkra, a Béla Mátyás-díjasok és az Istvánffy-díjasok találkozója. A találkozóra azokat az elismert helytörténeti kutatókat hívtuk meg, akik 1996–2015 között kiemelkedő honismereti tevékenységük alapján megkapták a legmagasabb országos elismerést, a Béla Mátyás-díjat, valamint helytörténeti kutatások elismeréseként a legmagasabb megyei díjat, az Istvánffy-díjat. A vendégek beszéltek pályájuk alakulásáról, hogyan kapcsolódtak be a helytörténeti kutatásba, szó esett a múlt eseményeiről, az útkeresésről, a motivációkról, jelenlegi tervekről és a fiataloknak szánt útmutatásról. Az elő-

adók: Dr. Viga Gyula egyetemi tanár, Miskolci Egyetem; Fehér József, nyugalmazott múzeumigazgató Sátoraljaújhely; Laki-Lukács László, néprajzi gyűjtő, könyvtáros, helytörténeti kutató, Edelény; Dr. Csorba Csaba nyugalmazott egyetemi decens, Budapesti Tanárképző Főiskola, Hadobás Pál, az Edelényi Művelődési Központ és Könyvtár vezetője. Levélben üdvözölte a megjelenteket Dr. Kovács Dániel egyetemi tanár Budapestről és É. Kovács László, festőművész, honismereti kutató Gömörszőlősről. A résztvevőknek lehetőségük volt beszélgetni is az előadókkal. Úgy gondoljuk, életútjuk bemutatásával felhívták a fiatalabb nemzedékek figyelmét arra, hogy nemzeti örökségünk, hagyományaink megőrzése erkölcsi kötelességünk.

2016. április 22-én, Budapesten, a *Fiatalok a Polgári Magyarországért-díj* ünnepélyes átadására került sor. Nagy örömünkre a díjazottak között szerepelt a Honismereti Szövetség is. Az ünnepélyes díjátadón megyénkbeli Elek Józsefné Farkas Emőke tanárnő a Fáy András Görögkatolikus Szakközépiskola három diákjával (Szendrei Andrienn, Ster Ákos és Pelek Dávid) vett részt, akik helytörténeti versenyeken, valamint az Ifjúsági Honismereti Akadémián, Mezőkövesden bizonyították, hogy lelkesek és aktívak a honismereti munkában.

Szeptember 29-én szerveztük meg a megyei honismereti körök és kutatók konferenciáját Miskolcon **Honismereti kutatók napja** címmel. Ennek téma a legújabb helytörténeti kutatások eredményei B-A-Z megyében, a helytörténeti kutatások módszerei és legújabb eredményei voltak. A rendezvényt Dr. Lukács Irén, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal főigazgatója nyitotta meg, kiemelte az egyesület munkájának jelentőségét: „Az egyesület fontosnak tartja a múlt értékeinek kutatását, megőrzését, Kossuth Lajos szavaival élve: a múlt a jövőnk tükré, a múlt hagyományait és értékeit a jövőnek kell megőriznünk”. Debreczeni-Droppán Béla, a Honismereti Szövetség elnöke nyitóbeszédében köszöntötte az Egyesületet 20 éves fennállása alkalmából. A Honismereti Szövetség nevében megköszönte az eddig végzett kiváló honismereti-helytörténeti munkát, külön értékelte az egyesület által szervezett rendezvényeket, a honismereti táborokat, a Herman Ottó Múzeummal közösen indított pályázatokat és versenyeket, az eddig több éven át megjelentett Szülőföldünk periodikát. „Nagyon fontosak ezek a hagyományra érett szervezések, folytatni kell hasonló színvonalon a munkát, az eddig eltelt időszaknak komoly értéke van” – mondta. Az egyesület 20 éves fennállása alkalmából a Honismereti Szövetség jubileumi oklevelét adta át.

A nyitóbeszéd után Dr. Tóth Arnold etnográfus, a Herman Ottó Múzeum igazgatóhelyettese, Dr. Gyulai Éva történész, a Miskolci Egyetem Történettudományi Intézetének docense, Dr. Csorba

Csaba történész, a Budapesti Tanárképző Főiskola nyugalmazott egyetemi docense, valamint Dr. Rémiás Tibor történész, a Honismereti Szövetség alelnöke tartottak előadásokat. A konferencia második részében a honismereti tapasztalatait, nehézségeit és a helytörténeti értékek, hagyományok gyűjtésének módszertanát vitatták meg a résztvevők.

Jubileumi emléklap az egyesület 20 éves fennállása alkalmából

A *Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Honismereti Egyesület 20 éve* című kiállítást a könyvtár első emeletén Debrezeni-Droppán Béla nyitotta meg. A 14 kiállítási tablón egyesületünk eddig eltelt időszakában lezajlott programokat mutatta be gazdag képi anyaggal tablón. A kiállítás kurátora Dr. Bodnár Mónika, munkatársai Titkos Sándorné és dr. Székelyné Forintos Judit. A megnyitó beszédet követően Dr. Bodnár Mónika a tageszerveletek részére felajánlotta a kiállított anyagot további bemutatásra. A kiállítás 3 hétig volt látható.

Ugyanezen a rendezvényen értékeltük a 2015–2016. évi Istvánffy Gyula Honismereti Gyűjtőpályázat dolgozatait. A beérkezett dolgozatok az előző évek gyakorlatának megfelelően az idén is szakmai bírálaton estek át. A pályaműveket két kategóriában díjaztuk: felnőtt és ifjúsági kategória. A bíráló bizottság tagjai: Dr. Bodnár Mónika, Dr. Tóth Arnold, Titkos Sándorné, Dr. habil. Fazekas Csaba, Ph.Dr. Spóner Péter, Békési Gábor, Hazag Ádám és Vámosi Katalin voltak. Az Istvánffy Gyula Honismereti Gyűjtőpályázatra a korábbiaknál jelentősen több, összesen 71 pályázat érkezett, ebből 48 a felnőtt kategóriában, 23 az ifjúsági pályázat. Érkezett két zenei pályázat, ezeket külön értékeltük. Az eredményesen pályázók díszokleveleit és a díjakat, jutalmakönyveket Dr. Tóth Arnold, a Herman Ottó Múzeum igazgatóhelyettese és Titkos Sándorné, az egyesület elnöke adták át.

Az '56-os forradalom 60. évfordulóján négy helyszínen, Bükkábrányban, Sajópetriben, Miskolcon, a Zrínyi Gimnáziumban és 2017-re áthúzódnóan Sajóbabonyban mutattuk be az egyesület 10 tablóból álló kiállítását.

Részt vettünk több megyei honismereti rendezvényen, ahol honismereti, helytörténeti előadásokat tartottunk (Encs, Ózd, Perkupa, Miskolc, Magyar Kultúra Napja, könyv-bemutatók), valamint várostörténeti vetélkedőn a 60 éves Tiszaújvárosban, ahol a zsűri munkáját segítettük. Egyesületünk vezetősége háromszor ülésezett (február 10, március 3, szeptember 5). Egyesületünk tagja, Burdigáné Csoma Mária honlapunkat (borsodhonismeret.lapunk.hu) immár ötödik éve folyamatosan működteti és frissíti. Az elnökség nevében köszönetet mondtunk értékes munkájáért.

Részt vettünk a Kiadványszerkesztők Országos Konferenciáján, Berettyóújfalun (4 fő), a III. Hon- és Népismereti Konferencián Pécsen (5 fő) és a Honismereti Akadémián Makón (9 fő). Itt kapta meg a Honismereti Szövetség Dicsérő Oklevelét Dr. Bodnár Mónika és Alabán Péter, valamint segítő munkájáért Dr. Tóth Arnold. Két utóbbi a miskolci rendezvényünkön vette át.

Dr. Bodnár Mónika átveszi az oklevelet Makón

Alabán Péter átveszi az oklevelet

Dr. Tóth Arnold átveszi az oklevelet